

Izveštaj o realizovanim aktivnostima Pokreta gorana Novog Sada tokom 2020. godine

Izveštaj je pripremljen prema sledećim celinama/oblastima:

1. Edukacija o životnoj sredini
2. Zelena ekonomija
3. Zdravi stilovi života
4. Urbano zelenilo
5. Jačanje internih kapaciteta

1. Edukacija o životnoj sredini

Sa Cegerom u prirodu

U ovom projektu samo građane/ke različitog uzrasta upoznali sa inovativnim modelom edukacije u prirodi kroz organizovanje dva programa:

1. pet tematskih Goranskih Eko Kampova za osnovce različitog uzrasta - tokom letnjeg raspusta u Sremskim Karlovcima, na obroncima Fruške gore i u SRP "Koviljsko-petrovradinski rit".

Pet tematskih kampova za decu izrasta od 6 do 15 godina je realizovano kroz šest termina, zbog velikog interesovanja dece i roditelja za ovaj vid boravka u prirodi.

- Drvoljub „Čarobni svet šume“, 22 – 24. jun
- Cvetoljub „Špajz u malom ritu“, 03 – 05. jul i 25 – 27. avgust
- Prirodoljub „Tinejdžerski kamp“, 30. jul – 02. avgust
- Buboljub „Laka krila, oklop tvrd“, 20 – 22. avgust
- Pticoljub „U šumi žbun, a u žbunu kljun“, 22 – 24. avgust

Na kampovima je učestvovalo 121 dete.

2. seminar za učitelje/ice iz škola sa područja Grada Novog Sada - u oktobru 2020. godine na Prirodno-matematičkom fakultetu, Univerziteta u Novom Sadu.

Program seminar „Ceger ekoloških ideja“ se održao od 03. do 04. oktobra, na Prirodno-matematičkom fakultetu, Departman za biologiju i ekologiju. Na seminaru su predstavljena tri edukativna cegera - Čarolija šume, Magična livada i Vodena avantura - za edukaciju u šumi, na livadi i kraj vode, kao i priručnik koji ih prati sa opisanim aktivnostima. Sve aktivnosti iz priručnika su predstavljene u prirodi, u parku kod Rektorata, na obali Dunava i livadi u blizini vode, uz korišćenje rekvizita, kartica i testova koji su pripremljeni za realizaciju svake opisane aktivnosti.

Deo programa je podržan od strane Grada Novog Sada - Uprave za zaštitu životne sredine.

Energetski agenti 2

„Energetski agenti 2“ predstavljaju nastavak prošlogodišnjeg projekta koji se bavio ispitivanjem potrošnje električne energije u domaćinstvima i studentskim domovima. U ovom projektu smo se bavili povećanjem energetske efikasnosti kroz aktivno uključivanje mladih. Učesnici prošlogodišnjeg projekta i novi zainteresovani mladi su prošli kroz obuke o prikupljanju podataka o proceni potrošnje električne energije i na koji način se ona najefikasnije koristi, i o metodama i načinima identifikacije stanja objekata javnih namena i savladali su tehnike rada na mernim instrumentima. U sklopu obuke, imali su i terenski i istraživački rad o potrošnji energije i energetske efikasnom stanju u 4 objekata u Novom Sadu. Nakon obuka i terenskog rada učesnici su analizirali prikupljene podatke u odgovarajućem softverskom programu i izradili elaborate o energetske efikasnosti merenih objekata. U okviru elaborata, se nalaze i određene preporuke za poboljšanje en.efikasnosti objekata. Obuke su realizovane u saradnji sa stručnim saradnicima iz RES Fondacije, energetske menadžerima.

Program je podržan od strane Gradske uprave za sport i omladinu, Kancelarije za mlade.

Prirodne vrednosti Petrovaradina

Program se partnerski realizuje sa Prirodno-matematičkim fakultetom - Departmanom za biologiju i ekologiju, gde je PGNS partner Departmanu. Osnovni cilj projekta jeste proučavanje florističkog bogatstva područja i procena stanja očuvanosti i zaštite odabranog područja, u cilju boljeg i odgovornijeg upravljanja i korišćenja od strane stanovnika grada i posetilaca (turista). Pored navedenog, cilj nam je da kroz organizovanje naučno-istraživačkog kampa za mlade „Stopama prvih botaničara“ mladima (srednjoškolci i studenti prirodnih nauka) sa područja Grada Novog Sada na ovaj način omogućimo da unaprede svoje sposobnosti i veštine, ovladaju novim znanjima, osnaže se za dalji sopstveni razvoj i samostalni naučno-istraživački rad, i postanu najbolji promotori zaštite i afirmacije prirodnih vrednosti kako Grada u kojem žive, tako i životne sredine uopšte. Kamp za mlade „Stopama prvih botaničara“ će biti realizovan u proleće 2021. godine.

Promocija programa za decu i mlade

Svaki program koji smo realizovali tokom prethodne godine smo promovisali preko društvenih mreža poput facebook-a i instagrama. Na facebook i instagram platformi imamo stranicu organizacije i Goranskih Eko Kampova. Osmišljene su promotivne kampanje koje su trajale određeno vreme i koje su imale za cilj da programe koje realizujemo približimo ciljnim grupama.

Evropski dan posmatranja ptica

Održan 03. oktobra 2020. godine, na Dunavu u Sremskim Karlovcima. U akciji su učestvovali učenici 3. razreda OŠ „23.oktobar“, uz stručnu pomoć ornitologa Sanje Šumanović.

2. Zelena ekonomija

Novosadsko proleće

Planirano je održavanje tradicionalne 30. po redu manifestacije u terminu od 19. do 21. marta 2020., međutim otkazano je zbog proglašenja vanrednog stanja zbog pandemije virusa.

Novosadska jesen

Manifestacija nismo ni planirali zbog situacije sa pandemijom i merama koje su bile na snazi - zabrana okupljanja u zatvorenom prostoru.

Novosadska cvetna pijaca

Napravljena je grupa na facebook-u sa istim nazivom, kako bismo tokom aprila i maja omogućili izlagačima da u virtuelnom svetu predstave svoje proizvode i da se povežu sa kupcima.

Tokom 2020. godine smo organizovali i realizovali šest „Novosadskih cvetnih pijaca“, dve u prolećnom i četiri u jesenjem ciklusu, u skladu sa svim donetim i preporučenim merama. Tokom ovogodišnjih ciklusa cvetnih manifestacija, trudili smo se i zalagali da svim našim sugrađanima i sugrađankama kao i posetiocima Novog Sada, pružimo priliku da uredi svoje balkone, terase, dvorišta kao i da pronađu neki zdrav proizvod za ishranu ili ukras za dom.

Prolećni ciklus: održane su dve pijace (29-30. maj i 5-6. jun). Kako su izlagači cveća i sadnica veći deo svog asortimana rasprodali, odlučili smo da i izlagačima sa medom i hranom kao i sa starim i umetničkim zanatima obezbedimo prostor za izlaganje.

Jesenji ciklus: bilo je zastoja zbog dobijanja dozvole za održavanje događaja. Održane su četiri pijace (2-3. oktobar, 9-10. oktobar, 16-17. oktobar i 23-24. oktobar). I tokom jesenjeg ciklusa smo obezbedili prostor za izlagače sa hranom, medom i starim i umetničkim zanatima. Tokom nekih od događaja, bile su organizovane i tezge za prikupljanje donacija u humanitarne svrhe, koje su podržali i sami izlagači doniranjem svojih proizvoda.

Takođe, jedan poseban segment je bila i promotivna kampanja tokom decembra meseca, upravo na grupi „Novosadska cvetna pijaca“ i na stranici organizacije. Cilj promotivne kampanje je podizanje svesti i informacija oko najčešćih i najpopularnijih biljnih vrsta koje smo podelili u 6 celina (11 objava). Na ovaj način smo promovisali naše izlagače, a da pratioci grupe i stranice mogu više da se informišu o određenim vrstama biljaka. Svaki od postova (objava) se podelila i na stranici organizacije, Pokret gorana Novog Sada, kako bismo povećali vidljivost grupe i samih objava/kampanje.

Letnji market

Planirali smo da napravimo jedan ili više jednodnevnih događaja, na otvorenom, gde bi najveću zastupljenost imali izlagači i proizvođači sa medom, hranom i starim i umetničkim zanatima. Međutim, kako je došlo do pogoršanja stanja sa epidemijom, odustali smo od ovog događaja.

3. Zdravi stilovi života

Tokom 2020. godine nismo ništa radili od planiranog u ovom okviru Strateškog plana, ali su okolnosti dovele do toga da su ljudi počeli intenzivnije da odlaze u prirodu.

4. Urbano zelenilo

Produžimo život jelkama

Kampanja „Produžimo život jelkama“, koju su vodili Gradska uprava za zaštitu životne sredine, JKP „Gradsko zelenilo“ i Pokret gorana Novog Sada i koja je započeta u 2020. godini, završena je u februaru 2021. godine. Kampanja se realizuje svake godine u decembru i januaru i ima za cilj da zaštiti jelke od bespravne seče pred božićne i novogodišnje praznike.

Grad Novi Sad – Gradska uprava za zaštitu životne sredine je svakoj obrazovnoj ustanovi sa područja Grada obezbedila jelku sa busenom koju su distribuirali JKP “Gradsko zelenilo”, a Pokret gorana je realizovao virtuelnu „Malu školu aranžiranja cveća“ – snimljenu obuku o izradi novogodišnjih aranžmana i ekoloških ukrasa za jelku u vidu 4 emisija i takmičenje u kićenju jelki svih prijavljenih škola. Pokret gorana Novog Sada je u okviru obuke svakog učesnika/cu obradovao sa promotivnim i edukativnim materijalom, kao i poklonom za učešće u programu. Najuspešnijim ekipama i njihovim učiteljima poklonili smo dvodnevnu “Eko pustolovinu u Sremskim Karlovcima” tokom proleća 2021. godine, sa željom da nastave da se bave zaštitom prirode, prodube svoja znanja i provedu dva dana u druženju sa vršnjacima.

Ukupno je poklonjeno 200 jelki sa busenom novosadskim školama, vrtićima, dečijoj bolnici i ustanovama za decu i stare. Sve ove ustanove su nakon novogodišnjih praznika zasadile jelku sa busenom u dvorištu svoje ustanove, a preostalo je 37 jelki za koje nije bilo prostora za sadnju. Ulogu o njihovom daljem zbrinjavanju preuzima JKP „Gradsko zelenilo“ koje je jelke posadilo na odgovarajuće javne površine, a centralni deo je održan u Dečijem selu, gde je zasađeno šest jelki uz prisustvo svih partnera i medija.

Učešće u Inicijativi "Pošumimo Vojvodinu"

Inicijativa „Pošumimo Vojvodinu“ je potpisana u januaru i čine je ukupno 24 organizacije sa područja Vojvodine. Prva aktivnost je bila sastanak mreže, koji je održan u Beogradu 14-15.10.2020. godine sa ciljem jačanja mreže, upoznavanja članica i izrade akcionog plana za 2021. godinu kada će biti objavljen konkurs za jačanje mreža organizacija u oblasti zaštite životne sredine.

Zelena stolica

Organizovali smo online seminar pod nazivom „Jačanje kapaciteta odbornika i članova Saveta za životnu sredinu u Skupštini Grada Novog Sada“, uz podršku Misije OEBS u Srbiji. Seminar je održan u utorak, 10. novembra 2020. godine u 12.00 sati.

Seminar je organizovao Pokret gorana Novog Sada u ime „Zelene stolice“, a podršku je pružila članica Gradskog veća za imovinu i imovinsko-pravne poslove, zaštitu životne sredine, održivi razvoj i energetske efikasnosti g-đa Mira Radenović.

„Zelena stolica“ u Skupštini Grada Novog Sada je uspostavljena u decembru 2019. godine, kako si se obezbedila kontinuirana saradnja između organa vlasti Grada Novog Sada i organizacija koje se bave zaštitom životne sredine u kreiranju lokalnih politika usmerenih ka održivom razvoju.

Cilj seminara je bio da odbornike u Skupštini Grada Novog Sada zainteresovane za zaštitu životne sredine i članove Saveta za zaštitu životne sredine upoznamo sa ulogom i značajem „Zelene stolice“, kao i da predstavimo nekoliko tema koja su značajne za funkciju odbornika i dalji proces oblikovanja lokalnih politika iz oblasti zaštite životne sredine.

Predavači na seminaru su bili eminentni stručnjaci iz oblasti zaštite životne sredine, upravljanja otpadom, cirkularne ekonomije, energetske efikasnosti i značaja Arhuske konvencije, koji su svim učesnicima/cama seminara približiti ove teme i ukazati na obaveze koje je Republika Srbija preuzela nakon ratifikacije međunarodnih konvencija koje imaju za cilj unapređenje održivog razvoja.

U okviru ove podrške, snimljen je i film o „Ekološkom centru Radulovački“, o nameni objekta, energetske efikasnosti i o svim sadržajima koje može da pruži.

Jačanje internih kapaciteta

Rad sa mladima

- Prisustvovali su Goranskom motivacionom vikendu u Sremskim Karlovcima, gde su se između ostalog predstavili Strateški planovi PGNS-a i PGV-a za naredne tri godine i planirale aktivnosti mladih u 2020. godini.
- Osvrt na EKOMENTAL - evaluacija i planiranje daljih koraka u unapređenju programa.
- Osmišljavanje edukativno-kreativnih aktivnosti, pisanje tekstova i objava, promocija Goranskih Eko Kampova na društvenim mrežama.
- Međunarodni volonterski kampovi - kontakt tačka za Novi Sad i okolinu u saradnji sa Pokretom gorana Vojvodine i Mladim istraživačima Srbije.
- Interna obuka – online: upoznavanje sa nekim principima rada i igricama koji im mogu služiti u radu sa decom i mladima; teorijski deo - učenje pravilnog pisanja projekta, uvod u terminologiju i razrada kroz osmišljene njihove ideje.
- Učestvovali u pripremama i realizaciji brojnih radionica u Novom Sadu, Bačkom Jarku, Sremskim Karlovcima, promocijama programa za decu, kao lideri na kampovima za decu, akcijama sadnje i promotivnim kampanjama.
- Organizovanje i volontiranje na humanitarnom štandu u okviru Novosadske cvetne pijace.

- Kroz program „Šta nam teško“, podržana je akcija EkoGard – podkast namenjen mladima i svima koji se tako osećaju. Podkast se bavi aktuelnim temama iz oblasti omladinskog rada i aktivizma, pravima mladih, ali i ekologijom, zaštitom životne sredine i mentalnim zdravljem mladih. Podkast je dostupan na različitim platformamam (Google i Apple podkasti, Deezer i Spotify). Snimljeno je 4 podkasta, a planira se još 10 podkasta u narednom periodu.
- Na NAPOR skupštini je odlučeno da se prihvatila kandidatura za pridružemo članstvo i ponovo smo pristupili mreži.